

Naar omhoog – J.J. Cremer

't Is schemeravond; ik ben met onze lieveling aan 't keuvelen en mokkelen geweest, en heb haar ten slotte een vrij bewerkt 'Klein Duimpje' verteld; o zoo mooi!

Van lieverlede zijn daar ginder in de huizen die zich als een donkere streep aan ons oog vertoonen, de lichtjes ontstoken, en ook aan den wolkeloozen hemel flonkert alree de avondster.

'Heel hoog, niewaar pa?'

't Lieve schemeruurtje is voorbij. Mijn vrouw heeft lamplicht bezorgd, en terwijl de dienstmeid met den theeëmmer binnentreedt, waaruit een welluidend gezelschapsliedje ons tegenklinkt, - ik zou zoo'n toestel wel gaarne 'de winternachtegal' willen noemen, - begint onze kleine een toren van blokjes te bouwen, een toren, die wel dikwijls wordt opgetrokken, maar doorgaans ter halverwegen voltooid weer instort, om haar al vroeg te leeren wat 'teleurstelling' is.

Het ziet er recht gezellig in onze huiskamer uit; ik zet mij aan de tafel voor mijn schrijfwerk, en vat de pen, en schrijf..... niemendal.

Met het hoofd in de linkerhand geleund, tuur ik naar boven, en zie.... ja zooveel, maar 't is te verward om er van te verhalen.

Eindelijk, ja eindelijk zie ik een vorm, een schoonen vorm:

't Is een jonge maagd. O, wat fijn besneden gelaat; wat zachte, gevoelvolle oogen! Daar ligt een reinheid over dat wezen verspreid, zooals men die zelden aanschouwen mag. Ik weet niet waarvan ik het liefste wil spreken: van de teerheid en classische schoonheid dier vormen; van dat neusje zoo recht en fijn besneden; van dat mondje zoo klein; van die wang zoo zacht, en die zwarte haarvlecht zoo smaakvol geslingerd; of wel nogmaals van die reine uitdrukking der oogen, en die zedigheid in haar houding en tooi.

Zoo pas heeft zij gelezen; nog houdt zij den brief in haar hand.

Ha! nu vat ik het recht: zij heeft gelezen van haar toekomst, en zij blikte met haar zielenoog in de toekomst, blij maar ernstig.

Die brief is van den jongeling dien zij voor altijd zal toebehooren. O, zij mint hem wel teeder, maar tóch blijft zij vragen: zal ik gelukkig zijn?

Schoon wezen, wie zal het u zeggen!

Een onwillekeurige beweging doet de peinzende maagd eensklaps voor mijn aangezicht verdwijnen, en - nóg starend naar boven,

[p. 147]

zie ik - een jonge moeder. Of het de schoone van straks zou wezen? Ja....? dan is haar toekomst toch een heerlijke werkelijkheid geworden.

't Is vroeg in den morgen. Nog ligt zij daar neder op het mollige kussen van haar ledikant, en een aanvallig wicht heeft haar gestreeld en geliefkoosd, en dartelt op de sponde der moeder.

En die moeder? Hare oogen zijn ten halve gesloten; slapen, dát kan zij niet; neen, ook nu slaat zij een blik in dat donkere verschiep, in de toekomst van haar kind; en - wat haar voor de oogen treedt, dat aanschouw ik als zij.

Zie, daar zit haar lieveling, haar blonde meisje.

Engelachtig kopje! Al gelijkt gij nw schoone moeder slechts weinig, uw aanvalligheid is er niet te minder om.

Tienjarige onschuld! zeg, is die bruine Filax uw vriend? Goed zoo! Honden leeren aan de menschen wat getrouwheid beteekent.

Zult ook gij getrouw blijven in het goede?

Zeg, gij leest al gaarne; dat boek in uw handje getuigt het. Gij zult wel altijd het liefste lezen wat schoon en wat rein en wat goed is, niewaar? van 't geen uw geest kan beschaven en vatbaar maken

voor een hoogere, een reinere wereld?

Uw kleeren zijn wel fraai, mijn lieve; dat breede lint hangt wel sierlijk langs uw hagelwit jurkje neder. Zeg, houdt gij veel van 't uitwendige schoon? Ja? - gij doet wèl; maar kindlief, hecht er uw ziel niet aan; zie, daaráchter u bloeien rozen, heerlijke rozen! Bedenk, de dorens kunnen u kwetsen en.....

Maar ik zie u niet meer, althans niet als kind. Een ander tafereel boeit mijn oogen:

Het pas nog zoo teedere knopje verthoont zich nu als een prachtige bloemkelk.

Aanvallige maagd! tot volle ontluiking gekomen, moogt gij nu de roem der schoonen genoemd worden. Gewis, vele aanbidders werpen zich als om strijd aan uw voeten; zij baden zich in uw smachtende oogen, en hangen aan de zoete woorden die in hun bijzijn aan uw mondje ontglippen: Ach! of hij ook benijders zal vinden die u het meeste bekoort!

Maar stil, indien uw moeder u in dezen stond moest ontwaren, dan zou ze droevig zuchten.

Het schijnt mij toe als zijt gij zoo even van een weelderig feest in uw eenzaam vertrekje wedergekeerd. Daar liggen de sieraden waarmee gij u tooidet achteloos naast u op de tafel verspreid; uw haarvlecht heeft losgelaten; misschien verhoogt het uw schoon, maar - geenszins de schoonheid die uw reine moeder zoo hoog in u schatten zou.

[p. 148]

Tuur ik langer in uw kwijnende oogen, dan raad ik een droevig geheim.

In spijt der moedertranen, in spijt van uw vaste beloften beheerscht in deze oogenblikken het beeld van een onwaardige uw gansche ziel. Ja, de fel door u bestreden min, is op dat feest uit den schijnbaren doodslaap weer krachtig ontwaakt. Dáar hebt gij hem wedergezien dien gij sinds zoovele weken ontwijken moest en ontwijken wildet, dewijl het pad door hem betreden, u voeren zou tot den vreeselijksten jammer.

Neen, hij is u niet genaderd; maar gij hebt wel ontwaard hoe hij, somber en stil, u van verre heeft nageoogd, terwijl gij - doch gansch onwillig - u door een ander ten dans liet voeren.

Wat was hij schoon! Hoeveel schooner van leest en vuriger van oogen dan al die anderen, die laffe vleiers!

Schoone bloem, wat folteringen op dat feest! Hem te zien, te zien lijden, en hem te beminnen! O bittere stonden van gehuichelde vreugd!

Arme maagd! Toen gij aan de zijde uwer moeder de feestzaal hebt verlaten, toen zijn een paar dikke tranen van lang verkropte smart met geweld aan uw schoone oogen ontsprongen. Uw trouwe moeder heeft ze niet gezien.

Maar hoe! Bij 't instijgen van de koets heeft uw handje gesidderd; die hand werd gedrukt..... Door wien? Gij ontwaardet zulks niet, doch uw hart heeft op die vraag wel aanstonds het antwoord gegeven. Helaas! gij zoudt nóg meer vernemen.

Een briefje werd u in 't handje gedrukt; en thans.... op uw stil verblijf teruggetrokken, in de ure der eenzaamheid, hebt gij dat schrift gelezen.

O! hadt gij 't lezen maar nooit geleerd! - Nog houdt gij dat onzalige briefje tusschen uw fijne vingers geklemd; zoo aanstonds zult gij een zoen er op drukken; zoo aanstonds zult gij voor trouw gaan houden wat niets dan rouw en wroeging zal geven!

Welk een andere uitdrukking hebben uw oogen in dezen stond dan de oogen uwer moeder hadden, toen zij den brief van uw vroeggestorven vader had gelezen, den brief waarin hij zijn teerste wenschen aan haar openbaarde.

Meisje! wáar zult gij heen?

Hoe! zal het dien weg op?

Wilt gij het pad der vrouw betreden die ik thans voor mij zie? het voetspoor volgen van deze, wier naam slechts Verleiding kan zijn?

Kind uwer moeder! zult gij háar volgen die slechts lacht van lichtzinnige vreugd, die haar haren met wilde ranken heeft doorgelochten, en den gevulden beker dartel in de hoogte houdt?

Dat wezen is wel bekoorlijk! Zie, haar gewaad zonder knellende banden..... haar verzoekende lach, zoo onweerstaanbaar.....

En - zult gij haar volgen?

Weder treft een ander tafereel mijne oogen.

Ha, ik herinner mij: de Verleiding is nog verre. De roos die reeds ontloken door mij werd bewonderd, en in wier nabijheid ik reeds een schendige hand meende te ontwaren, zij is nóg het knopje dat straks haar blaadjes ontplooien gaat.

Ja, ik herinner mij: de schoone roos is nóg het schuldellooze wicht dat op de sponde der moeder dertelt; dat haar liefkoost en streelt, en - wat die moeder daar wakende van de mogelijke toekomst harer lieveling droomde, dát heb ik aanschouwd in zichtbare vormen.

Trouwe moeder, die mogelijke zwarte toekomst voor uw kindje - en ook voor u - heeft u al vroeg den zékeren weg doen kiezen waarop uw kroost dat wee zou ontgaan. Vrome moeder, al vroeg hebt gij dat pand uwer liefde het spoor naar den hemel geweest.

Welk een heerlijk schouwspel! Zie, zie maar:

Die kleine, zij zit in haar wiegje, zij heeft haar oogjes gesloten, en heft haar gevouwen handjes naar boven; en hoor maar, zij bidt:

‘Lieber Gott, mach mich doch fromm,

Das ich in den Himmel komm.’

Lezer, ik heb de plaatjes van mijn lampekap bekeken.

‘Kijk paatje, kijk, mijn toren is blijven staan!’ roept onze kleine: ‘Zie eens hoe hoog, hoe vreeselijk hoog. Maar ziet u, ik kan er toch bij, als ik maar reik met mijn handje naar boven, heel heel naar omhoog!’